

Sidosryhmäneuvottelukunta, hinnoittelun valvontamenetelmien kehittäminen

Aika: 8.4.2022 klo 9:30 – 13:40

Paikka: Teams-kokous

Osallistujat: Ina Lehto (Energiateollisuus Ry), Toivo Hurme (Paikallisvoima Ry), Tommi Lähdeaho (Elenia Verkko Oyj; Energiateollisuus Ry/Regulaatiotoimikunta), Noora Neilimo-Kontio (Caruna Oy; Caruna Espoo Oy), Sanni Harala (Lähienergia-liitto Ry), Jarno Liimatainen (Oulun Energia Sähköverkko Oy), Petri Dahlström (Gasgrid Finland Oy), Osmo Siirto (Helen Sähköverkko Oy), Matti Takamäki (Koillis-Satakunnan Sähkö Oy), Marju Silander (Suomen Omakotiliitto Ry), Jouni Pylvänäinen (Kymenlaakson Sähköverkko Oy), Antero Reilander (Fingrid Oyj), Pasi Kuokkanen (Suomen Sähkökäyttäjät Ry), Petri Pylsy (Kiinteistöliitto Ry), Kaisa Matschoss (Kuluttajatutkimuskeskus)

Tiina Karppinen (pj.), Lari Teittinen, Jaakko Kennilä, Juuso Saloniemi, Emmi Puputti

Kokousmuistio 2. kokous

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti jäsenet tervetulleiksi. Puheenjohtaja muistutti osallistujia, että Energiaviraston verkkosivuille on perustettu osio sidosryhmäneuvottelukunnan työsuunnitelmaa sekä kokousmuistioita varten.

Puheenjohtajan johdolla käytiin läpi lyhyt yhteenveto edellisen kokouksen pohjalta. Sidosryhmäkeskustelun ensimmäisessä kokouksessa keskusteluun nousi erityisesti energiamurros, valvontamenetelmiltä toivottu pitkäjänteisyys, valvonnan vaikuttavuus sekä joustot. Energiavirasto toi tässä yhteydessä esille, että joustokannustimen osalta on mahdollista varata erillinen kokous, jotta ensimmäisessä kokouksessa alkanutta joustoihin liittyvää keskustelua olisi mahdollista jatkaa.

Puheenjohtaja kävi läpi toisen kokouksen agendan. Agendalla olevista aiheista tehostamiskannustimeen sekä WACC:iin liittyy kilpailutukseen lähitulevaisuudessa menevät ulkopuoliset selvitykset, minkä vuoksi näiden aiheiden käsittely tässä kokouksessa olisi oleellista. Tarpeen tullen kokouksen agendalla oleva tuloksen ja taseen oikaisu on puheenjohtajan mukaan mahdollista käsitellä myös omassa kokouksessaan, mikäli tehostamiskannustimen sekä WACC:in käsitteilyyn kuluu paljon aikaa. Tämä sai osallistujilta kannatusta.

2. Energiavirasto alusti tehostamiskannustimesta, ja keskusteltiin lyhyesti verkko-toiminnan tehokkuusmittauksesta yleisellä tasolla.

Keskustelussa nousi esiin verkonhaltijoiden tasapainottelu operatiivisten kustannusten ja investointien välillä, sekä energiamurros ja lähitulevaisuuden investointipaineet osalla yhtiöistä. Kohtuulliset ja oikeasuhtaiset kannustimet nähtiin yleisesti ottaen tärkeänä osana valvontamenetelmiä, myös investointisuunnitelmien kautta tarkastellaan operatiivisten kustannusten ja investointien tasapainoa. Yleisen tehostamistavoitteen osalta jatkuvasti lisääntyvät uudet tehtävät nähtiin ongelmallisina. Toisaalta asiakkaat odottavat verkkotoiminnan

täyttävän tietyt standardit toiminnassaan osana normaalia operatiivista toimintaa, kuten kyberturvallisuus. Keskustelussa nousi esiin myös erityisesti tehostamiskannustimen yhteydessä sovellettu StoNED-malli, jota moni piti vaikeaselkoisena, mutta toisaalta myös teoreettiselta pohjaltaan vahvana. Asiakkaiden kannalta tehostamiskannustimen tehtävä on tuoda hyötyjä maksajille. Yrityskohtainen tehostamiskannustin on tässä suhteessa hyvä pitää menetelmissä jatkossakin. Mallin ohjaavuus erityisesti ns. supertehokkaiden yhtiöiden osalta nähtiin hieman ristiriitaisena. Myös joustojen osalta pidettiin tärkeänä, että kannustinvaikutusten kokonaisohjaavuus toimii tehostamiskannustimen ja mahdollisen erillisen kannustimen osalta.

3. Energiavirasto alusti WACC:sta, ja keskusteltiin WACC-mallin parametreista sekä yhtiöiden pääomarakenteesta yleisellä tasolla.

Keskustelussa nousi esiin mallin ennakoitavuus, pitkäjänteisyys ja selkeys sekä yhtiöiden että asiakkaiden näkökulmista. Tavoitteet tuottoasteen osalta olisi hyvä kirkastaa. Energiaviraston teettämään selvitykseen liittyen erityisesti verkonhaltijat toivoivat esimerkkilaskelmia sekä tarkastelua siitä, miten WACC-mallin parametrit vaikuttavat toisiinsa sekä, miten muutokset parametreissa vaikuttavat mallin lopputulokseen. Selvitystarpeiden osalta nostettiin myös esille todellisten yhtiökohtaisten pääomarakenteiden käyttämisen arviointi. Asiakkaiden näkökulmasta tulee arvioida niiden parametrien päivitystiheyttä, joiden osalta muutostarpeita voi esiintyä valvontamenetelmäjaksos sisällä, jolla ehkäistään mallin mukaisen tuottotason irtaantumista todellisuudesta menetelmäjaksos aikana. Mallin ja parametrien tarkastelua toivottiin sekä pitkällä että lyhyellä aikavälillä, joiden lisäksi tarpeellisenä nähtiin historia- ja ennustedatan hyödynnettävyys. Yleinen hyväksyttävyys ja kustannusvastaavuus tuottoasteen osalta on asiakkaille tärkeää.

Tuloksen ja taseen oikaisu nousi esille keskustelussa jo WACC-mallissa käytettyyn pääomarakenteeseen liittyen. ELFin ja Omakotiliiton mielestä tasauserän käsittelyä OPO:ssa tai sen sijaan VPO:ssa olisi syytä uudelleen harkita kustannusvastaavuuden kannalta. Keskustelussa nousi esiin, että vastaava käsittely kuten palautettavan liittymämaksun kanssa voisi olla tasauserälle oikea paikka. Virasto totesi käsittelytavan perustuvan realisoimattoman arvonnousun kirjanpito-oikeudelliselle kirjauskäytännölle ja muuta perusteltua käsittelytapaa tasauserälle on vaikea nähdä.

Keskustelussa nousi esille myös työ- ja elinkeinoministeriön asettaman akateemisen työryhmän loppuraportti ja sen tulosten hyödyntäminen menetelmien kehittämässä. Virasto totesi, että selvityksessä esiin nousevia kehittämiskohteita voidaan ottaa huomioon menetelmien kehittämistyössä esimerkiksi tilattavissa ulkopuolisissa selvityksissä.

4. Kokouksen loppuun jäi aikaa, joten Energiavirasto alusti tuloksen ja taseen oikaisusta, ja keskusteltiin yleisesti tuloksen ja taseen oikaisun periaatteista.

Keskustelussa otettiin esille keskeneräiset investoinnit, monien investointien ajallisesti pitkä kesto sekä se, ettei keskeneräisille investoinneille käytännössä olisi viraston mukaan perusteltua saada WACC-tuottoa. Esimerkkeinä pitkäkestoisista investoinneista verkonhaltijat toivat esille muun muassa sähköasema-

sekä KJ- ja SJ-investoinnit, joissa vaadittiin mittavien johto- ja sähköasemakonnaisuuksien valmius ennen mahdollista tosiasiallista käyttöönottoa. SJ-investointien yhteydessä mainittiin myös tuulivoiman kasvava osuus sähköjärjestelmässä, mikä myös tarkoittaa lisääntyviä pitkäkestoisia investointeja. Verkonhaltijat mainitsivat myös tässä yhteydessä Energiavirastolle palautettavat kehittämissuunnitelmat hyvänä suuntaa antavana materiaalina tulevaisuuden investointitarpeille. Energiavirasto kommenttien perusteella harkitsee keskenraisten hankintojen poistamista tuottopohjasta.

Tuloksen ja taseen oikaisun yhteydessä keskusteltiin myös järjestelmiin sekä niiden päivittämiseen liittyvistä kuluista. Keskustelussa nousseita näkökulmia oli muun muassa se, että tiettyjä järjestelmiä (esim. toiminnanohjausjärjestelmät) hankitaan uusiksi tietyin väliajoin, tietyt ovat käytössä huomattavasti pidempään (esim. käytöntukijärjestelmät) ja osa järjestelmistä ostetaan palveluina.

Keskustelussa Energiavirasto kysyi myös sidosryhmien näkökulmaa siitä, onko T&K-toiminnasta syntynyt hyödykkeitä, jotka eivät vielä oletusarvoisesti ole huomioituna valvonnassa. Verkonhaltijoiden mukaan tämän tyyppisiä ratkaisuja esiintyy kyllä enenevässä määrin, mutta esimerkiksi CAPEXiin suhteutettuna nämä ovat olleet kuluiltaan marginaalisia. Esimerkkeinä mainittiin muun muassa data-analytiikka kunnossapitotarpeisiin ja kuvantunnistusteknologia. Verkonhaltijoiden toiveena kuitenkin on, että menetelmissä näitä tulisi käsitellä mahdollisimman yksinkertaisesti ja vähäbyrokraattisesti.

Kokouksen päättäminen

	Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.40
Liitteet	Kokouksessa esitetyt kalvot
Jakelu	Sidosryhmäneuvottelukunnan jäsenet
Tiedoksi	Energiaviraston kotisivut/Hinnoittelun valvonta -osion Menetelmäkehittämisen osiot